

A Simon Artz-dobozra ráesett a plafon egy leszakadt darabja, teljesen kilapult, a földön hevert a malertörmelékek között.

Halálos csend volt.

Malgorzata Malinowskát szólítgatta, de nem kapott választ. Nagy nehezen kikászálódott a könyvszekrény s a ráesett tárgyak alól, de még nem volt teljesen magánál, talán csak álmodta az egészet.

Amikor teljesen felébredt az ájulásból, ott látta maga mellett a földön a füzetet, amelybe a kezdőmondatot írta: „Ez a mű hivatva lesz arra, hogy felvilágosodottságot és modern tudást terjesszen minden egyes olvasóm házába.” A kristályváza törmelékének egy dárdahegy alakú, pengeéles darabja úgy szegezte a földhöz, mint-ha felkiáltójelet küldött volna az ég a befejezhetetlen mű végére.

Úgy érezte, hogy nagyanyja mellett áll, aki fájó fejét simogatja, csókolgatja, s azt ismétli, amit akkor is mondott, amikor leesett az almafáról, és tojásnagyságú dudor nőtt a homlokára.

– Elmúlik szentem, ne sírj, ne légy ilyen bánatos, mindjárt elmúlik. Csak ne légy bánatos.

Alex Bonifác nem sérült meg komolyabban, csupán valahonnan a fejéből szivárgott a vér, s a földrengés ájulatában megértett valamit a világból, megtalálta szintézise egyetlen mondatos alapigazságát, és biztos volt abban, hogy tévedhetetlen: „Az élet álom, mégpedig másnak az álma, amelyben valahogy mi is helyet kapunk.”

HALÁSZ RITA

Kánikula

Meztelenül fekszünk az ágyban. Három napja nem húzom fel a redőnyt, felesleges, éjjelre sem hűl le a levegő. Anyád utál, mondom Gergőnek, és virágpermetezővel spriccelem magamra a hideg vizet. Nem hibáztathatod érte, lássuk be, nem volt túl jó a belépőd, válaszolja. Vállat vonok, legalább apád szeret. Csak reménykedik, hogy egyszer ő is sorra kerül, mondja, és miközben felül, nagyot nyújtózik. Gergő kijelentését eleresztem a fülem mellett, gyorsan témát váltok, kibírhatatlan ez a hőség, sóhajtok fel. Megszólal a telefonja, fel-alá járkál a szobában, a haját babrálja. Apa rosszul lett, be kell menni a kórházba.

Kit hívsz?, kérdezem, és a fogkrémet kinyomom a tubusból. Az öcsémet, válaszolja. Mindig így mondja, öcsém, az öccse viszont sosem mondta azt, hogy bátyám. Mosom a fogam, a telefon hosszan kicsöng. A strandon van, biztos épp fürdik, mondom, miután kiköpöm a fogkrémet. Közelebb jön, nézi, ahogy arcot mosok, a hajamat is bevezetem. Nagyon képbem vagy, válaszolja Gergő. Félóránként oszt meg egy képet, magyarázom.

A taxiban az öccse végre felveszi a telefont, valószínűleg azt kérdezi, elinduljon-e most rögtön, mert Gergő azt válaszolja, nem tud semmit, majd a kórházból

visszahívja. A Korányi előtt vékony, félmeztelen, borostás férfiak cigiznek, a folyosón is érezni, a kórteremben összekeveredik a fertőtlenítő és a betegség szagával. Az apja a közelebbi ágyon fekszik, karjában branül, infúzió, orrában műanyag cső. Csak egyszer találkoztam vele, amikor a születésnapját ünnepeltük. Bablevest főzött, és a színdarabról beszélt, amit szeptemberre akart befejezni. Gergő nem sokat mesélt róla, annyit tudok, hogy régóta beteg, és hogy kiskorukban elhagyta őket.

Szia apa, eljöttünk, mondja Gergő halkán. Válasz nincs. Egymásra nézünk, szorul a torkom, amikor nem látja, letörlök egy könnycseppet. Úgy érzem, nem lenne helyénvaló, ha elsírnám magam. Vajon van erre valamilyen szabály, ami kimondja, hogyan kell viselkedni, mit kell mondani ilyen esetben? Az egész szobát belepi valami láthatatlan ragadós massa, semmihez nem akarok hozzáérni. Gergő széket hoz, azt mondja, üljek le, inkább csak suttogja, egyikünk sem mer hangosan beszélni. Felhívom az öcsémet, mondja, és kimegy a szobából.

Nem tudom, mit csináljak, itt vagyok az apjával kettesben. A karja vékony, mint az enyém, alig lélegzik, az arca beesett. Gondolatban körberajzolom az előreugró homlokot, a markáns orrot. Amikor rádöbbenek, mennyire hasonlít Gergőre, szépnak látom. Hosszú a körme, levághatnám. Kereshetnék egy neszesszert, benne kisollóval. Megnézhetném a szekrényben, de nem akarok hozzányúlni a fogantyújához, amúgy is lehet, hogy a táskájában van. Ki kellene cipzároznom, matatni kéne benne, turkálni, kutakodni a neszesszerért, a neszesszerben a kisollóért. Ha megtalálnám, a keze alá újságot tehetnék, arra esnének a levágott körömdarabok, hozzá se kéne nyúlnom, úgy dobnám ki a szemetesbe. Lehet, elhúzná a kezét, véletlenül belevágna, vérezne is, a nővérektől kellene vattát kérem. Nem vágom le a körmét. Az ágyneműt nézem, a kórházi pecsétet a kék tintával, gyűrődéseket, halvány foltokat, van egy-két szakadás is, a térdhajlatomról közben lecsurog egy izzadságcsepp.

Nyílik az ajtó, Gergő az. Kíváncsi vagyok, mit beszélt az öccsével, de inkább nem kérdezek semmit. Gergő annyit mond, meg kell keresni az apja pénztárcáját. Ez azt jelenti, hogy muszáj hozzáérem dolgokhoz. Átkutatom a szürke szövetnadrágot, a köntöst, a bőrtáskát, épp csak az ujjam hegyével tapogatok. Mitől undorodom ennyire? Nyílik az ajtó. Megtalálták a pénztárcát?, kiabál be egy kövér, fehérköpenyes nő, gondolom az egyik nővér. Az egész arca fénylik az izzadságtól, az enyém is biztos ilyen. Visszafogottan megrázom a fejem, hogy lássa, így is lehet, ilyen szép csöndesen. Közelebb megy az ágyhoz, úgy kérdezi hangosan. András bácsi, hová tette a pénztárcáját? Idióta. Honnan tudná, amikor már beszélni sem tud. Tiszta sor, a pénztárcát ellopták, mint a barátnőmét múltkor a szülőszobáról. Ide tettem, mondja remegő hangon az apja, és a párna alá mutat. Gergő majdnem felugrik örömeiben.

Kérsz inni?, kérdezi Gergő jó hangosan, az apja bólogat. Ahogy próbálja felültetni, mindig visszacsúszik. Ideadod azt a szívószálat?, kérdezi tőlem, és a kisszekrény felé mutat. Bevillan a kép, ahogy meztelenül térdelek egy széken az öccse szobájában, és az asztalról fekete szívószállal felszívok egy csík kokaint.

Nem maradunk sokáig, a nővér szól, a bácsinak pihenésre van szüksége. Segítünk neki visszafordulni a fal felé, a hátát törülközővel támasztjuk ki, mint az újszülötteknek. Márk is mindjárt jön, mondja Gergő, én pedig összerendezem, ahogy meghallom az öccse nevét.

A Komjáthyánál szállok le a repülőről, álmomban itt van a Himalája, az uszoda mögött magasodik. Meg akarom mászni, de eszembe jut, hogy Gergő apja is itt lakik, meglátogatom. A lépcsőházban azon gondolkodom, hogy akár le is feküdhetnék vele, de ekkor megszólal a telefon.

Kinyitom a szemem, még sötét van, csak halványan látom Gergő körvonalait, törökülésben ül az ágyon. Apa meghalt, mondja, én pedig villanyt kapcsolok. Zavar, hogy meztelen vagyok, gyorsan felveszek egy bugyit meg egy atlétát, mintha erre is lenne szabály. Például, ha meztelenül ér a halál híre, azonnal öltözzünk fel. Nem tudom, mit kellene mondani, a sajnálom erőtlen, a részvétem hivatalos, végül megölelem. Mi a faszért nem tudták megmondani, hogy meg fog halni, kérdezi Gergő, és alsógatyát vesz fel. Ők látnak haldoklókat minden nap, nem én. Nem kellett volna hazajönnünk. Próbálok megnyugtatni. Reggelig beszélgetünk, nincs nagy zokogás vagy ilyesmi. Nem tudom, mit kell csinálnom, mondja valamikor hajnalban. Aludjunk, válaszolom. Azt szabad?, kérdezi. Ilyenkor, hogy meghalt az apám, szerinted én aludhatok?

A temető előtt állunk az üres parkolóban, Gergő és én, két fekete ruhás alak a poros úton. Három órával hamarabb érkezünk, Zolikát és Márkot várjuk. Zolika Gergő féltestvére az apja második házasságából. Ez természetesen azt jelenti, hogy Márk féltestvére is, de örömmel nyugtázom, hogy Márk mint viszonyítási pont kezd eltűnni, és helyébe Gergő lép. Gergő apja, Gergő anyja, Gergő féltestvére. Márk többé már nem Márk, hanem Gergő öccse.

A hajam száraz, pedig vizes volt, amikor elindultunk. Gergő szerint nem illik szandálban jönni, de nem volt zárt cipőm. A körömlakkot indulás előtt gyorsan lemostam, a fülbevalót kiszedtem. Nem tudom, hogy szabad-e ilyenkor sminkelni, végül tettem egy kis szemceruzát. Megérkezik Zolika, szemüveges, alacsony, gyorsmozgású fiú, se Gergőre, se az apjára nem hasonlít. Mindjárt jövök, mondja Gergő, és elindul a temető irányába. Zolika közelebb jön, az időjárásról beszélgetünk. Még mindig jobb, mintha zuhogna, nem európai embernek való ez a kánikula, nincs rosszabb annál, mint amikor messze a sír, és az ember tocsog a sárban. Még hogy nincs klímaváltozás, a sok ernyőtől nem is látni semmit, jó ez a legyező. A legyezőről Sevilla jut eszembe, de mielőtt a vásárlás körülményeit kezdeném ecsegetni, Zolika megkérdezi, nem rossz-e, amikor így hármásban találkozunk Gergővel és Márkkal. Ez lesz az első alkalom, válaszolom. És Gergő ezt hogy bírja? Most bocsnak, de én biztos nem tudnám elviselni, ha a csajomat a tesóm kúrogatta volna.

Nem mondok semmit, az első este jut eszembe Márkkal. Bort ittunk, beszélgetünk, aztán behúzta a függőnyt, és egy kis átlátszó műanyag zacskót vett elő. Megpöckölte, kipattintotta a zárat, a fehér port az asztalra szórta. Rutinosan rendezgette, simította, a bankkártyájával ütögette, öt csíkra osztotta. Ez lesz a tiéd, mutatott a leghosszabbra. Melyik a jobbik orrlyukad? Nem értettem a kérdést. Ott ültem az asztalnál, és azt gondoltam, most kéne hazamenni. A szívószálat – fekete, vastag, kábé nyolc centis – a bal orrlyukamhoz tettem, igazítsam meg, mondta, én meg beljebb toltam. Fújjam ki a levegőt, háromra szívjam fel. Filmek jutottak eszembe, ahol szétesett nők a mosdóban szipognak és a mutatóujjukkal dörzsölik az orrukat. Nem emlékszem, hogy lett volna a kezükben szívószál. Márk azt mondta, ha még soha nem csináltam, próbáljuk először kokain nélkül, a ritmus miatt. Egy-

kettő-há-rom! A rom után szívjak, ne romra. Második próbálkozásra összehoztuk, mehetett élesben. Befogtam a jobb oldali orrlyukamat, ő tartotta a szívószálat, kövessem majd a fejemmel, ez fontos, mondta. Lehajoltam, majdnem lesöpörtem a cuccot a hajammal, felszisszent, összefogtam. Akkor háromra.

Gergő közben mellém ér, átkarol. Hol van Márk?, kérdezi Zolika. Most írt, ne várjuk meg, késni fog. Nem azt mondta, hogy ő azonosítja majd apucit? Ezt az egyet kértem, kezdi Zolika, tudod, mindent megcsinálok, csak ezt ne kelljen. Gergő lefelé néz, a cigijét pöcköli. Majd én azonosítom, mondja. Zolika a homlokát törölgeti, úgy folytatja. Azt hallottam, ilyenkor nagyon szépen elkészítik. Tudod, felöltöztetik meg korrigálják a hibákat, hogyha az álla leesik, felkötik, szóval olyan lesz, mintha aludna. Gergő eltapossa a csikket. Akkor nem akarod te csinálni?, kérdezi Gergő, és eltapossa a csikket.

A ravatalozóban állott, poshadt szag. A terem közepén üres koporsótartó, a fal mellett elnyűtt, valamikor csillogó aranyszínű szövettel bevont székek. Hátramegyünk a személyzeti részhez. Kazettás magnó az asztalon, mellette urna, hosszabító, nagy fakereszt, szerszámok, szemfedő, szivacs. Mint egy lepusztult vanitas csendélet, koponya nélkül. Az asztalon fehér spirálfüzet, rajta fekete betűkkel: HALOTT ÁTVÉTELI NAPLÓ. Kíváncsi vagyok, milyen rubrikák vannak benne. Dátum, halott neve, átvettem? Nem merek belelapozni. Nyílik az ajtó, két férfi gördíti be a zárt koporsót. Tessék kérem közelebb jönni, mondja az egyik férfi. Hárman állunk egymás mellett, az utolsó pillanatban Zolika is velünk maradt. Szépen elkészítettük, felöltöztettük abba a ruhába, amibe kérték. Mutathatjuk? Biztos, hogy felkészültek? Úgy értem, lélekben? Valószínű, nem, de azért mutassa, válaszolja Gergő. Akkor most tessenek figyelni, nyitjuk a koporsót. Itt van. Mindent megcsináltunk, rajta van az ing, a zakó, a nadrág, az alsóneműk is. Tessék megnézni, a cipőt is ráadtuk, meg lehet nézni, rajta van az óra is, amit kértek. Egyikünk sem mozdul. Tetszik látni? Ott az óra. Köszönjük, ő az édesapánk, mondja Gergő, megfogja a kezem, elindulunk kifelé. Finom illatot érzek, időközben feldíszítették a ravatalozót, mindenhol pálmák és fehér virágok.

Kint megcsap a forróság, mintha hajszáritóból fújnak a levegőt. Nem azt mondtad, hogy szépen elkészítik?, fordul Gergő Zolika felé. Hogy felkötik a száját és letakarják a szemét? Ez durva volt. Ja, mint az a Munkácsy-kép, az üvöltő inas, mondja Zolika. Ásító, javítom ki automatikusan. Azért ez már tényleg csak a porhüvely, nem volt benne lélek, mondja Gergő. Azt olvastam, kezdi Zolika, hogy a lélek ilyenkor még hat hétig itt van. Lehet, most is itt lebeg a fejünk fölött. Szia apuci, mondja, és integet a levegőben.

Fél óra múlva kezdődik a temetés, a bejárat melletti padokhoz megyünk, Gergő még el akar szívni egy cigit. Idegesít, mégiscsak temető. Jönnek az emberek, mindenki bemutatkozik, idegenek kívánnak őszinte részvétet. Ki az az apáca?, kérdezi Zolika. Nem tudom, de úgy mutatkozott be, hogy majdnem apa felesége lett, mondja Gergő, mire Zolika, figyeld meg, jönnek majd a nők, mindenki ezt fogja mondani. Össze kéne terelni őket, jól mutatnának együtt, női kézilabda-válogatott, cserékkel együtt.

És ő ki? Lehet, hogy a kurvája, mondja Gergő, én meg rászólok, mintha egy temetésen nem mondhatnánk ki azt a szót, hogy kurva, mintha ez is szabály lenne. Mondom, hogy itt lesz az összes nője, csak ne verekedjenek össze, suttogja Zolika.

Nézem a nőt, fekete, szűk rövid ruha, hosszú festett haj, egy csokor vörös rózsza a koszorúk közé. Az amerikai filmekben napszemüvege lenne, de itt jól látom a ki-sírt szemét. Gergő anyja lépked előre komótosan, igazi nagyasszony a teltkarcsú alakjával és vörös hajával. Gyönyörű vagy édes kisfiam, mondja, megpuszilja, és hosszan öleli. Nekem is ad két rövid pusztit, és mintha egy halvány ölelésfélét is kapnék. Azon gondolkodom, ha lenne két fiam, mit szólnék egy olyan nőhöz, amilyen én vagyok. Gergőnek igaza van, időt kell neki adnom. Na, megjött, mondja Zolika, és Márk felé int. Nem fogom meg Gergő kezét, attól félek, a tenyérizzadásból téves következtetéseket vonna le, hiába gondolom eközben, hogy egy ilyen helyzetben a tenyérizzadás megengedett reakció. Márk megveregeti Gergő vállát, lazának mutatja magát, de összeszorított szájjal beszél, alig lehet érteni, hogy mit mond és a szemöldöke is remeg. Na, szia, picike, mondja Gergőnek, és megöleli. Idegesít, mit picikézi le, de Gergőt láthatóan nem zavarja, úgy áll mellettem, mint valami ősplatán, nyugodt és határozott. Szia, Vera, fordul hozzám Márk. Hiába akarok természetes és könnyed lenni, érzem, ahogy vörösödöm.

Mit picikéz le itt téged?, kérdezem Gergőt, miközben a ravatalozó felé megyünk. Minden rendben, válaszolja, és megölel. Nézem a zárt koporsót, Gergőhöz tapadok, Zolika és Márk kicsit hátrébb állnak, visszafogott szipogás, egy-két zseb-kendő, de inkább csak a homlokukat törölgetik az emberek.

A temetés után a parkolóban várakozunk. Gergő és Zolika anyja körül is kisebb csoport alakul, messziről méregetik egymást. Zolika szervezi, ki melyik kocsival menjen a torra, hármunkat, mintha direkt csinálná, hátra ültet. Középen ülök, bal oldalamon Gergő, jobbomon Márk. Összeizzadva hallgatjuk Zolika feleségét. Láttad az Icát?, ugye, hogy meghízott?, az a szép nő, most mondd, nem értem, miért kell minden papnak ilyen hosszan beszélni, bezzeg a Keresztesi, na az remekelt, hallottátok, hogy válnak?, és az a nő a vörös rózsával? Tényleg apátok kurvája volt? Nem válaszol senki, az utat nézem, ahogy a felfestett fehér csíkok eltűnnek az autó alatt.

Mindkettőjükhöz hozzáér a vállam. Márk egyfolytában fészkelődik, a teste is mintha megváltozott volna, talán kicsit hízott. Egy éve láttam utoljára. Felmentem hozzá, és arra kértem, csináljuk tisztán. Azt mondta, csináljam, ahogy akarom, ő nem tudja máshogy. Fél óra múlva már rutinosan pöcköltem a zacskót, egy libris törzsvásárlói kártyával rendezgettem a fehér port, hajam összekötve, nehogy leseperjem, felszívtam, ő hátulról dugott közben, a maradékot a fogamba dörzsöltem. Hajnalban taxit hívott, elment még egy adagért, kértem, ne menjen, azt mondta, muszáj. Addig önkielégítsek. És igyak bort, mert fel vagyok pörögve. Akkor már egy hete nem tudtam elélvezni, inkább ittam. Amikor megjött, azt mondtam, nem szívok többet, de nem tudtam megállni. Reggel bedugult az orrom, próbáltam kifűjni, vérzett. Remegtem, a szám kiszáradt, attól félttem, leáll a szívem. Kértem, hogy vigyen kórházba, de nem vitt. Minden rendben lesz, válaszolta, és nem karolt át. Aztán lett valakije, nem találkoztunk többé. Sokáig hiányzott. Most azt gondolom, nem is ő, inkább a kokain.

Zolika bekapcsolja a rádiót, évszázados melegrekord dőlt ma meg az Országos Meteorológiai Szolgálat tájékoztatása szerint. Na, mit szóltok, kibírhatatlan ez a hőség, nem? Gergő egyenletesen lélegzik, a tenyere száraz, a szíve is normális ütemben ver. Közelebb húzódok hozzá, hogy a vállam ne érjen Márkhoz.